

VOETBAD HOORT IN TOT

Gebruik voetbad niet consequent

22

De N
graa
graa
gespe
& Lar
bij u
Meer

ALANPAK



Strikt gebruik en de juiste dosering bij voetbaden dragen bij aan betere **klauwgezondheid**. Voor veehouders die geen formale willen gebruiken zijn er alternatieven.

HET toepassen van een voetbad behoort niet tot de favoriete bezigheden op melkveebedrijven. Dat is de reden waarom voetbaden op veel bedrijven niet regelmatig worden toegepast, waarmee de functie van het bad ondermijnd wordt. Het voetbad is onderdeel van een compleet behandelprotocol waartoe ook het bekappen, hygiëne en een goed rantsoen horen. Een voetbad alleen lost geen problemen op, stelt klauwgezondheidsspecialist Piet Kloosterman: “Een voetbad wordt nog te veel gebruikt als vervanging van hygiënemaatregelen en een goed klauwbekapplan.” In het gebruik van een voetbad gaat nog geregeld wat mis. De belangrijkste aandachtspunten op een rij.

Consequent toepassen

Veel veehouders werken bij voetbaden met een frequentie van één keer in de drie à vier weken, waarbij het voetbad twee melkmalen in de stal ligt. Te weinig, vindt Kloosterman. Mortellaro is het grootste probleem en daarvoor geldt: minstens elke veertien dagen een bad. Ook de duur van het toepassen speelt een rol. De meeste veehouders gebruiken het alleen in de stalperiode, terwijl weidegang geen garantie is dat klauwaandoeningen wegblijven. Bij weidegang is de hygiëne wel beter en kan de infectiedruk met een voetbad makkelijker verlaagd worden om gezonder aan de stalperiode te beginnen.

De traditionele plaats van het voetbad vlak achter de melkstal levert vaak ergernis op, omdat koeien het bad als obstakel niet vlot nemen. Ook in de ➔

Een voetbad in een doorsteek met hekken om uitwijken te voorkomen, levert minder stress op dan een bad dat vlak achter de melkstal ligt.

FOTO: HERBERT WIGGERMAN

Een voetbad moet minstens 15 centimeter diep zijn om de hele klauw onder te dompelen, een smalle doorloop bevordert de doorgang.



FOTO: MARK PASVEER

terugloop achter een melkrobot zorgt een voetbad vaak voor opstoppingen. Met een goede afscheiding rond het bad kunnen koeien echter niet uitwijken of over randjes lopen. Om de doorstroom uit melkstal en melkrobot in stand te houden, adviseert Jan Lievaart van het Nederlands Klauw Gezondheids Centrum (NKGZ) het voetbad in een doorsteek in de

stal te leggen, de doorsteek met hekken te versmalen en de koeien achter elkaar aan door het bad te jagen. Dit geeft een kwartier per keer reuring, maar opstoppingen zijn verleden tijd. Lievaart en Kloos terman adviseren wel om koeien met een zware mortellaro-besmetting niet door het bad te jagen. Omdat de huid door het klauwbad verdikt, wordt

Alternatieven voor formaline en kopersulfaat

voetbadmiddelen, dosering op basis van gegevens leverancier op bad van 200 liter

naam product	leverancier	werkzame stof	verpakking	aanbevolen dosering (in %)
MS Hoofprotect	Schippers	glutaaraldehyde, alkyl-dimethylezyl ammoniumchloride, koper, zink	20 liter	3 (5 bij hoge infectiedruk)
MS Dermades Plus	Schippers	surfactants, chelaten, natriumchloride	25 kg	10
Hoof Mix	Kanters	kopergelaat, organische zuren	20 en 230 liter	3 (2-5 afhankelijk van infectiedruk)
Hoof-fit Bath	Intracare	zuren, aloë vera, koper en zink in chelaatvorm, tensiden, conserveringsmiddel	20 liter	5
Klauwcare	Hofman Lieve's	kopersulfaat, zinksulfaat, zuren, hechtmiddel	2,5 liter	0,5 tot 1
zinksulfaat	Hofman Lieve's	zinksulfaat, hechtmiddel	20 kg	5 (10 bij hoge infectiedruk)
Pediline Pro	diversen	quarternaire ammoniumverbindingen, glutaaraldehyde, sopropanol, tensioactieven en complexeermiddelen	25 kg	2
Healmax Footbath Solution	oa Dairy Solutions	gluteraldehyde	20 liter	2,5
Dettergentium	Vossen Laboratories	organische zuren en kruiden	30 en 60 liter	2
4Hooves	DeLaval	quats, zuren, surfactant, alcohol	5 en 20 liter	1 (2,5 bij hoge infectiedruk)
Klauwreiniger HC40	DeLaval	surfactant, alcohol	20 liter	0,4
Agron Groen	Visscher Holland	sulfaten, mineralen, hechtstof	15 kg	10 (15 bij hoge infectiedruk)
Inciprop Hoof D	GEA, Ecolab	glutaaraldehyde, ammoniumverbindingen, metaalzouten	21 en 215 kg	1 tot 5 (afhankelijk van infectiedruk)

Steeds meer veehouders zoeken naar alternatieve middelen maar zien er vanwege kosten vanaf. Toch zijn er betaalbare alternatieven.



bacterie in de huid opgesloten en ontstaan chronische besmettingen. Voor koeien met deze vorm van mortellaro is een klauwbad ook zeer pijnlijk.

Het vullen van een voetbad is een kunst op zich. Uit onderzoek van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) blijkt dat 80 procent van de voetbaden te veel of te weinig middel bevat. Te vaak wordt mid-

Inspiratiedag Klauwgezondheid op 19 mei

Op 19 mei houden *Boerderij* en het Nederlands Klauw Gezondheids Centrum (NKGCC) de tweede editie van de Inspiratiedag Klauwgezondheid.


Tijdens deze inspiratiedag op de Dairy Campus in Leeuwarden (Fr.) – met plenaire sessies en workshops – zult u ontdekken dat eenvoudige aanpassingen van een bestaande situatie enorme verbeteringen in klauwgezond-



heid kunnen geven. Plenaire sessies bieden inzicht in mortellaro bij jongvee en de gevolgen voor koeien van liggedrag.

Tijdens de workshops gaan deelnemers aan de gang met onderwerpen als stalinrichting en de

behandeling van klauwaandoeningen. De inspiratiedag is regionaal en kleinschalig om veehouders praktisch bezig te laten zijn met klauwgezondheid.

 Meer info en aanmelden: www.boerderij.nl/rundvee

del uit de losse pols aan het water toegevoegd. Een veelgebruikte dosering van 5 procent op een bad van 200 liter betekent dat 10 liter of kilo middel in het bad moet. Ook worden voetbaden niet tijdig ververst. De eerste koeien lopen nog door relatief schoon water met voldoende werkzame stof, maar bij de tweede helft van de kudde lopen de dieren door een bad dat weinig nut meer heeft. Voor een voetbad van 200 liter geldt dat deze na circa 200 passages moet worden verschoond. Automatische voetbaden waarbij het water continu wordt ververst, ziet Kloosterman als goed alternatief.

Zoektocht naar middel

Formaline is nog altijd het meestgebruikte voetbadmiddel, al zoeken veel veehouders een alternatief voor dit kankerverwekkende middel. Klauwgezondheidsspecialist Menno Holzhauser van de GD gaf in februari tijdens de Inspiratiedag Klauwgezondheid aan dat formaline hooguit drie tot vier jaar nog toegestaan is als klauwbadmiddel.

De discussie rond het formalinebad loopt al tientallen jaren en is gezien het feit dat twee leveranciers een biocide-toelating voor voetbadgebruik hebben, nog niet afgelopen. Hoewel kopersulfaat verboden is als biocide omdat het zorgt voor zware metalen in oppervlaktewater en bodem, wordt het nog gewoon gebruikt. Reden dat veehouders niet echt op zoek gaan naar een alternatief middel, ligt in het feit dat van de meeste middelen de werking niet onderzocht is én misschien nog wel belangrijker: formaline kost hooguit een tientje per voetbad, terwijl de meeste alternatieven duurder zijn.

De meeste alternatieve middelen zijn op basis van zuren. Van vier middelen wees praktijkonderzoek uit dat ze net zo effectief zijn als formaline of koper-sulfaat: 4 Hooves van Delaval, Digiderm van Agrinnovations, Hoof-fit Bath van Intracare en Agron Groen van Visscher Holland. Opvallend is wel dat een aantal leveranciers van Digiderm het product niet meer verkoopt en ook de site uit de lucht is. Vandaar dat Digiderm ontbreekt in het overzicht.

Anne-Marie van der Linde

prijs per verpakking	benodigd product voor bad 200 liter	kosten per bad (€)
125	6 liter	37,5
18,9	20 kg	15,12
99 (20 liter) 954,50 (230 liter)	6 liter	27,3
6,95 per liter	10 liter	69,50
26,5	1 liter	10,6
62,5	10 kg	31,25
vanaf 140 (afhankelijk van aanbieder)	4 kg	22,4
275	5 liter	55
7,75/liter (30 l.) en 7,05/liter (60 l.)	4 liter	30
10,63 per liter	2 liter	21,26
2,69 per liter	0,8 liter	2,15
26,4	20-30 kg	35,2
117,06 (21 kg) en 1.102,59 (215 kg)	6 kg	32